

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	-
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามคำศัพท์	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	-
ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับต้นจากและลูกจาก	5
การแปรรูปฝักและผลไม้ด้วยวิธีออสโมซิส	10
การอบแห้งอาหารด้วยลมร้อน	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	-
วัสดุและอุปกรณ์	24
วิธีดำเนินการวิจัย	25
บทที่ 4 ผลการวิจัย	-
ผลการวิจัย	31
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	-
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบประเมินความชอบทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์	66
ภาคผนวก ข วิธีการวิเคราะห์คุณลักษณะทางกายภาพ เคมี และทางจุลินทรีย์	68
ภาคผนวก ค ผลการเก็บข้อมูลเบื้องต้น	72
ภาคผนวก ง ประมวลภาพบรรยากาศการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน	73
ภาคผนวก จ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม	75
ภาคผนวก ฉ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนผลไม้แห้ง	76
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	องค์ประกอบทางเคมีของลูกจาก	10
2	ชนิดและปริมาณแร่ธาตุที่พบในเนื้อลูกจาก	10
3	ลักษณะทางกายภาพของลูกจากสด	32
4	คุณภาพและองค์ประกอบทางเคมีของลูกจากสด	33
5	ค่า WL และ SG ของลูกจากแช่ส้มทั้ง 4 ทรีตเมนต์	34
6	ค่าสีของของผลิตภัณฑ์ภายหลังการอบแห้ง	36
7	คะแนนการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ลูกจากแช่ส้มแบบออสโมซิส ทั้ง 4 ทรีตเมนต์	36
8	ผลการศึกษาคูณภาพของผลิตภัณฑ์ลูกจากแช่ส้มแบบออสโมซิสเปรียบเทียบกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เรื่อง ผลไม้แห้ง (มผช 136 /2550)	38
9	ปริมาณความชื้นและค่า a_w ของผลิตภัณฑ์สี่ดั้งเดิมระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	42
10	ปริมาณความชื้นและค่า a_w ของผลิตภัณฑ์สี่เหลืองระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	43
11	ปริมาณความชื้นและค่า a_w ของผลิตภัณฑ์สี่ส้มแดงระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	44
12	ปริมาณความชื้นและค่า a_w ของผลิตภัณฑ์สีน้ำเงินอมม่วงระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	45
13	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ยีสต์และรา และปริมาณ <i>E. coli</i> และ Coliforms ของผลิตภัณฑ์สี่ดั้งเดิมระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	46
14	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ยีสต์และรา และปริมาณ <i>E. coli</i> และ Coliforms ของผลิตภัณฑ์สี่เหลืองระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	47
15	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ยีสต์และรา และปริมาณ <i>E. coli</i> และ Coliforms ของผลิตภัณฑ์สี่ส้มแดงระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	48
16	ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ยีสต์และรา และปริมาณ <i>E. coli</i> และ Coliforms ของผลิตภัณฑ์สีน้ำเงินอมม่วงระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	49
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R^2) ของปฏิกิริยาอันดับที่ 1 ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี	51
18	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
19	คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยในการเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกจากแช่ส้มอบแห้งแบบออสโมซิส	54

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ป่าจากบริเวณริมคลองในชุมชนของอำพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ	6
2	ลักษณะของโหม่งจากและผลจาก	7
3	ลักษณะเนื้อลูกจาก	7
4	การใช้ประโยชน์จากใบจาก	8
5	การใช้ประโยชน์จากลูกจาก	9
6	การถ่ายโอนมวลสารระหว่างการออสโมซิส	12
7	การเคลื่อนที่ในช่องว่างระหว่างเซลล์โดยกลไก HDM	14
8	ปรากฏการณ์ Electroporation หรือ Pore formation	15
9	การถ่ายโอนความชื้นระหว่างการทำแห้ง	20
10	ขั้นตอนการแปรรูปลูกจากแช่อิ่มอบแห้งแบบออสโมซิส	27
11	การวัดขนาดของลูกจาก	31
12	ปริมาณความชื้นของลูกจากแช่อิ่มภายหลังการอบแห้ง	34
13	ค่า a_w ของลูกจากแช่อิ่มภายหลังการอบแห้ง	35
14	สีของผลิตภัณฑ์หลังจากการอบแห้ง	35
15	ผลิตภัณฑ์ลูกจากแช่อิ่มแบบออสโมซิสที่มีการประยุกต์ใช้สีธรรมชาติมาเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์	37
16	การยอมรับของผู้บริโภคด้านสีและความชอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี	39
17	ค่า L^* ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี	39
18	ค่า a^* ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี	40
19	ค่า b^* ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี	40
20	ค่า L^* ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี ระหว่างการเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 30 40 และ 50°C	41
21	ปฏิกิริยาอันดับ 1 ของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 สี ที่อุณหภูมิในการเก็บรักษา 30 40 และ 50°C	50
22	สมการอาร์เรเนียสที่ใช้ในการทำนายอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ลูกจากแช่อิ่มอบแห้งแบบออสโมซิสทั้ง 4 สี	52